

Prædiken til 2. søndag efter helligtrekonger

Joh 4, 5-26

Brønden er et hyppigt motiv i Bibelen. Det var ved en brønd, at Isak traf sin hustru Rebekka. Det var ved en brønd, at Jakob traf sin kone Rakel. Det var ved en brønd Moses traf sin kvinde, Zippora. Og det er nu altså ved en brønd, at Jesus træffer den samaritanske kvinde. Vil det også her komme til at handle om kærlighed? Det var ved den sjette time, og Jesus var tørstig. Senere, da han hænger på korset, er det også ved den sjette time, at han tørster.

Som teksten ikke undlader at gøre opmærksom på, så består det usædvanlige i, at Jesus, som er jøde henvender, sig til en samaritansk kvinde, der af jøder blev betragtet som nogle, man skulle undgå, hvorfor kvinden forundret spørger, om Jesus vitterligt ønsker, at hun skal give ham vand, og da svarer han: "Hvis du kendte Guds gave og vidste, hvem det er, der siger til dig: Giv mig noget at drikke, så ville du have bedt ham, og han ville have givet dig det levende vand". Kvinden er tydeligvis ikke helt med, for hun bemærker, dels at brønden er dyb, dels at han ikke har nogen spand, og nu siger Jesus så, at det vand, han giver, ja det er selve kilden til det evige liv. Stadig er den samaritanske kvinde hildet i en vildfarelse, for

hun tror, at det handler om noget vand, der gør, at hun slipper for den daglige gang hen til brønden. Men nu er Jesus i overført forstand begyndt at hælde levende vand op til hende: "Gå hen og kald på din mand, og kom herud". Ubehageligt berørt sænker hun sin spand og svarer småfornærmet: "Jeg har ingen mand". Og da siger Jesus til hende: "Du har ret, når du siger: Jeg har ingen mand, for du har haft fem mænd, og den, du har nu, er ikke din mand; der sagde du noget sandt".

Jeg ved godt, at jeg allerede har læst teksten en gang, men når jeg nu genlæser et par af linjerne, så er det fordi, det er værd at gøre det. Først viser Jesus, at han kan se denne kvinde, og at han ved alt om hende. Således ved han også, at hun haft fem mænd, han ved også, at hun nu har en mand, selv om de altså ikke er gift. Egentlig kan man godt sige, at hun lyver, eftersom hun jo bare kan gå ind og hente ham. For selv om de ikke er gift, så danner de dog ligefuldt et par. Hvad vil Johannesevangeliet sige hermed: Jo, evangeliet vil sige, at Jesus ved besked, men at han, samtidig med, at han afdækker hendes løgne, alligevel dækker over dem, for ellers ville han jo ikke have sagt, at hun taler sandt, selv

om hun altså ikke gør det. Hvorfor siger han det? Svar: fordi han ønskede at se det, hun sagde.

Det hedder et sted i 1. Petersbrev (kap. 4,8), at ”Kærligheden skjuler en mangfoldighed af synder”. Kærlighed har en bestemt trang – nemlig trangen til at skjule det grimme, det mørke eller det skamfulde. Hvis man er forelsket, så ser man kun de skønne og smukke sider hos den elskede, for forelskelsen gør blind. Kærligheden gør til gengæld seende. Det er det, som Jesus viser os i dag. Kærligheden ser nemlig også den andens skyggesidder. De mindre pæne sider. Som i en familie hvor forældrene nok ser datterens hysteri og lunefulde urimeligheder eller sønnens halsstarrige og koleriske optræden. Forældrene ser det hele, men de undskylder også det hele. Der var en gang psykolog, der retorisk spurgte: Hvorfor elsker forældre i grunden deres børn? Ingen i forsamlingen kunne svare, så det gjorde psykologen selv: Det er fordi, de elsker dem. Hvis det var naboens børn, så ville man sige: det her er simpelthen for meget. Kan du så dampe af. Jeg kan ikke holde det ud. Men når det er en ens egne børn, så er det sandt, hvad Peter siger: ”Kærligheden skjuler en mangfoldighed af synder”. Her er den elskede i sandhed elskværdig. Kærlighedens blik forventer det bedste af den elskede. Kærlighedens blik tror og håber på det glade, det lykkelige og det gode. Kærlighedens blik kan ikke lade være med at forvente, at den elskede egentlig vil det gode, men er samtidig klar over, at det er så nemt at blive indfanget i et spind af selvbedrag og usandhed – men

at dette kun er overfladen. Derfor blev alt nyt for den samaritanske kvinde, da hun stod ansigt til ansigt med frelseren. Alle plejede jo ellers at gøre hende til skamme, og det havde de haft så meget held med, at hun til slut faktisk skammede sig over sig selv. Hun får livet fra Jesus, som hun møder. Ikke fra dem hun ellers traf. Fra dem udgik der kun kulde og død. Knut Hamsun blev efter Anden verdenskrig forhadet som få pga. sit nazistiske medlemskab. Han var en gammel mand og kom på plejehjem. Her ville ingen hjælpe den døve og efterhånden også halvblinde mand, og så skriver Hamsun efter måneders isolation i sin dagbog: ”I dag ville en hund kendes ved mig.” Hunden kender ikke noget til Hamsuns fortid, så den er lige så tillidsfuld overfor ham, som overfor enhver anden. I dag ville en hund kendes ved mig. Hunden viste ikke Hamsun foragt, og det var næsten et følelsesmæssigt chok. Hvor meget mere må kvinden ikke være blevet overvældet ved, at Jesus ville kendes ved hende, skønt han vidste det hele.

Således er situationen ved kilden den dag. Kvinden der stod og vred sig over noget, kvinder til alle tider har fundet skamfuldt. Så mange mænd, fem plus ham, der ligger hjemme i sengen. Der var engang en mand, der mødte sin præst på en færg, og som sagde: ”Du har begravet min far, og du har viet mig, og jeg kan sige dig en ting: Det er dine begravelse, der holder”. Sådan var det også her. Det andet holder ikke. Derfor frakender kvinden i første omgang manden derhjemme, og da er det, Jesus tager hendes løgn ud af mørket og

vasker den i rindende rent vand og - ja tørrer den med kærlighedens blik.

Jovist, Paulus taler sandt, når han siger, at kærligheden tåler alt, tror alt, håber alt og udholder alt. Kristendommen siger dermed, at der er intet, som behøver at forblive i mørket, eller som man behøver at lyve om, for når man er elsket, så kan alt siges. Sådan, siger dagens evangelium, er Guds blik på os. Det kan måske være nemt nok at sige, men det var bedre at vise det. Så det vil jeg gøre med et ekstremt, men autentisk eksempel: En yngre mor er ved at dø fra sine to børn. Hun ligger på intensivafdelingen og råber: ”Jeg vil ikke skilles fra mine børn”. Sygehuspræsten får hende til at henvende dette råb til Gud og spørger, hvad Gud siger til dette. Kvinden svarer: ”Han står med korslagte arme og siger, at han ikke kan tage ansvaret for alle ting”. Det gør moren endnu mere fortvivlet, og sygehuspræsten siger nu til kvinden, at hun skal sige til Gud, som Jakob: ”Jeg slipper dig ikke, førend du velsigner mig.” Det siger hun til Gud og lægger sig stille tilbage på puden og siger: ”Nu smiler han og nikker”. Hun siger: ”Gud, nu skal du passe på mine børn, og du skal passe på mig”. Kvinden falder til ro og sover ind kort tid efter. Jeg hører dette som et stærkt vidnesbyrd, at Gud ikke vil og ikke kan lade være med at se på mennesket med kærlighed, om det virkelig gælder.

”Herre, jeg ser, at du er en profet”. Jesus blev den syvende mand i den samaritanske kvindes liv. En ny og anderledes kærlighed tager sin begyndelse ved

denne brønd. Og kvinden lader vandkrukken stå og skynder sig ind til byen. Det var et godt bytte. Jesus fik det vand, han havde bedt om, og kvinden blev nu overrislet af noget vand, som kunne slukke hendes livstørst. Hvis man læser videre hos Johannes, så lærer vi om, at hun gik ind til byen og forkyndte: ”Kom, og se en mand, som har fortalt mig alt, hvad jeg har gjort”. Og det hedder videre, at således kom samaritanerne til tro. Den samaritanske kvinde førte sine medborgere hen til kilden, hvoraf det evige liv udspringer. Den samaritanske kvinde blev Jesu første discipel før opstandelsen. Maria Magdalene skal blive Jesu første apostel efter opstandelsen påskedag.

Amen.

Kristian Østergaard, Sorø Klosterkirke

Salmer: 411 - 596 - 58 / 694 - 696

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk